

صلح جهانی و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

دکتر بهرام نوازنی^۱

چکیده

«صلح جهانی» یک وضعیت آرمانی بشر در طول تاریخ بوده که در میان اندیشمندان الهی، فلاسفه و حقوقدانان و سیاستمداران مختلف جهان با مفاهیمی مانند آزادی و سعادت عجین شده است. «صلح جهانی» در میان همه این اندیشمندان به وضعیتی اشاره می‌کند که همه مردم جهان با اراده قلبی خویش برای پرهیز از جنگ و خشونت با یکدیگر همکاری می‌کنند و چنانچه در نقطه‌ای از جهان، جنگی در گرفته باشد با نهایت تلاش خود برای فروکش آن تلاش می‌کنند. گرچه تلاش‌ها و موفقیت‌های چشمگیری در این باره به دست آمده است، اما «صلح جهانی» همچنان به طور کامل تحقق نیافته است و جنگ‌های بسیاری با شدت و مدت کمتر و بیشتر در گوشه و کنار جهان در گرفته و ادامه یافته است.

یکی از این تلاش‌های بشری در ایران پس از انقلاب اسلامی صورت گرفته و نمود بارز آن در قانون اساسی جمهوری اسلامی تبلور یافته است. قانون اساسی با تأکید بر کرامت و ارزش والای انسان و آزادی توأم با مسئولیت او در برابر خدا، با هر گونه ستمگری و ستم‌کشی و سلطه‌گری و سلطه‌پذیری مخالفت کرده و بر تأمین آزادی‌های سیاسی و اجتماعی در حدود قانون و ایجاد رفاه و رفع فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت اصرار کرده است. آزادی و استقلال و وحدت و تمامیت ارضی کشور از یکدیگر تفکیک‌ناپذیر شناخته شده به طوری که هیچ مقامی حق ندارد به نام حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور، آزادی‌های مشروع را، هر چند با وضع قوانین و مقررات، سلب کند. به آزادی پیروان مذاهب اهل سنت طبق فقه خود و آزادی اقلیت‌های دینی زرتشتی، کلیمی و مسیحی در انجام مراسم دینی خود و در احوال شخصیه و تعلیمات دینی بر طبق آیین خود نیز توجه شده و آزادی مردم به اندازه‌ای محترم شمرده شده که نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی و حتی رئیس جمهور، به حفاظت از آن قسم یاد می‌کنند.

سعادت انسان در میان اصول مختلف قانون اساسی نه فقط در ایران بلکه در «امت اسلامی» و حتی «کل جامعه بشری» به عنوان یک آرمان شناخته شده و استقلال و آزادی و حکومت حق و عدل به عنوان حقی برای همه مردم جهان پذیرفته شده است. این مقاله در نظر دارد تا با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی، مفهوم «صلح جهانی» را تبیین کند و با کمک منابع کتابخانه‌ای و اسناد قانونی، طرح قانون اساسی جمهوری اسلامی را در ایجاد و پایداری یک «صلح جهانی» تشریح کند.

واژگان کلیدی: صلح جهانی، آزادی، عدالت، سعادت انسان، قانون اساسی، جمهوری اسلامی ایران

^۱دانشیار گروه علوم سیاسی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، info@navazeni.ir